

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ	7
ÖNSÖZ	9
İÇİNDEKİLER	13
KISALTMALAR	21
GİRİŞ	25
I. KONUNUN SUNUMU	25
II. KONUNUN SINIRLANDIRILMASI	28

BİRİNCİ BÖLÜM

EVLİLİK BİRLİĞİNİN TEMEL NİTELİKLERİ VE MEYDANA GETİRDİĞİ YÜKÜMLÜLÜKLER, EVLİLİK BİRLİĞİNİN TASFİYESİNDE BOŞANMA VE ÖZELLİKLERİ

Ş1. EVLİLİK BİRLİĞİNİN ESASLI ÖZELLİKLERİ İLE EVLİLİK BİRLİĞİNİN MEYDANA GETİRDİĞİ YÜKÜMLÜLÜKLER	33
I. EVLİLİK BİRLİĞİNİN ESASLI ÖZELLİKLERİ	33
A. Evlilik Birliğinin Yapısal Karakteri	33
1. Statü veya Kurum Görüşü	33
2. Sözleşme Görüşü	35
B. Eşler Arasında Eşitliğe Dayanan Bir Ortaklık İlişkisi Kurması	39
1. Yaşam Ortaklığı Kuran Bir Hukuksal İlişki Olması	39
2. Ekonomik Ortaklık Kuran Bir Hukuksal İlişki Olması	43
3. Eşitliğe Dayanan Temelinin Değiştirilemezliği	46
C. Evlilik Birliğinin Sürekli Borç İlişkisi Kurması	49
1. Evlilik Birliğinin Yaşam Boyu Olup Olmadığı Sorunu	49
2. Hukuksal Bağın ve Yükümlülüklerin Sürekliliği	51
3. Diğer Sürekli Borç İlişkilerinden Farkları	53
II. EVLİLİK BİRLİĞİNİN MEYDANA GETİRDİĞİ GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER	55
A. Yükümlülük, Külfet ve Borç Ayırımı Yönünden Tartışma	55
B. Diğer Eşin Kişiliğine ve Özel Yaşamına Saygı Yükümlülüğü	58
1. Cinsel Yaşamına Saygı Yükümlülüğü	58
2. Aile Yaşamına ve Toplumsal Yaşamına Saygı Yükümlülüğü	61

C.	Emeğini ve Malvarlığını Gücü Ölçüsünde Birliğe Özgüleme Yükümlülüğü	63
1.	Evlilik Birliğinin Geçim Yüğü.....	63
2.	Gücü Ölçüsünde Özgüleme Yükümlülüğünün Anlamı	66
3.	Eşlerden Birinin Salt Emeğini Özgülemesi Halinde Diğer Eşin Uygun Bir Bedel Ödeme Yükümlülüğü	68
D.	Dayanışma, Yardımlaşma ve Tehlikelere Karşı Önlem Alma Yükümlülüğü	72
E.	Sadakat Yükümlülüğü.....	74
1.	Evliliğin Tek Eşli Karakteri: Cinsel ve Duygusal Sadakat.....	74
2.	Bilgi Verme ve Uyarma Yükümlülüğü	78
III.	EVLİLİK BİRLİĞİNDEN DOĞAN YÜKÜMLÜLÜKLERİN NİTELİĞİ	81
A.	Kişivariğine İlişkin Sonuç Doğuran ve Malvarlığına İlişkin Sonuç Doğuran Yükümlülükler Ayrımı	81
B.	Yükümlülüklerin İfasının Talep ve Dava Edilebilirliği ve İhlalinin Sonuçları	82
1.	Yükümlülüklerin İfasının Talep ve Dava Edilebilirliği Sorunu.....	82
2.	Borca Aykırılığa ve Haksız Fiile Dayanan Tazminat Talep Hakkı Sorunu	86
§2.	BOŞANMANIN ÖZELLİKLERİ VE TÜRK HUKUKUNDA DAYANDIĞI İLKELER.....	91
I.	BOŞANMANIN EVLİLİK BİRLİĞİNİN BOŞANMA DIŞINDA SONA ERME SEBEPLERİNDEN FARKLARI	91
A.	Butlan Davasından Farkları	91
B.	Gaiplik Nedeniyle Fesih Davasından Farkları	94
C.	Ölüm Nedeniyle Sona Ermesinden Farkları.....	97
II.	BOŞANMA DAVASININ VE KARARININ TAŞIDIĞI NİTELİKLER.....	100
A.	Boşanmanın Yargısal Nitelikte, Yenilik Doğuran ve İleri Etkili Kararla Gerçekleşmesi ve Tarihsele Sebepleri.....	100
B.	Boşanma Sebeplerinin Türk Hukukunda Çeşitliliği İlkesi.....	105
1.	Boşanma Sebeplerinin Çeşitliliğinin Tarihsele Sebepleri.....	105
2.	Genellikle Kusura Dayanan Mutlak Boşanma Sebeplerinin Varlığı.....	111
3.	Birliğin Temelden Sarsılması İlkesine Dayanan, Objektif ve Nispi Boşanma Sebeplerinin Varlığı.....	113
C.	Boşanma Davasının Türk Hukukunda Ferileriyle Birlikte Usul Bütünlüğü İlkesi ve Etkileri.....	115
1.	Boşanmanın Ferileri Kavramı ve Kapsamı	115
2.	Boşanma Kararının Usul Yönünden Bütünlüğü İlkesinin Anlamı ve İstisnaları	117

a.	Boşanmayla Birlikte Talep Edilen Tazminat ve Yoksulluk Nafakası İçin Ayrı Karar Verilememesi	117
b.	Tazminat ve Yoksulluk Nafakası İçin Ayrı Dava Hakkının Tanınması ve Özel Zamanaşımı Süresinin Belirlenmesi	123
3.	Boşanma Kararının Usul Yönünden Bütünlüğü İlkesinin Olumlu ve Olumsuz Sonuçları	129
III.	BOŞANMANIN GENEL OLARAK KUSUR İLKESİNE DAYANMASININ TEMELLERİ	132
A.	Boşanmanın Kutsallaştırılan Aile Kurumunu İradi Olarak Sona Erdirmesi	132
B.	Kusur İlkesinin Patriyarka ve Toplumsal Cinsiyet Baskısıyla İlişkisi	136
IV.	BOŞANMANIN BİRLİĞİN TEMELDEN SARSILMASI İLKESİNE DAYANMASININ TEMELLERİ	140
A.	Birliğin Kurulmasından Sonraki veya Başlangıçta Göz Önüne Alınmayan Olgulara Dayanılması.....	140
B.	Birliğin Temelden Sarsılmasının Güvenin Korunması İlkesiyle İlişkisi	143
C.	Birliğin Temelden Sarsılmasının İşlem Temelinin Çökmesiyle İlişkisi	146

İKİNCİ BÖLÜM

BOŞANMANIN SEBEPLERİ VE SONUÇLARI YÖNÜNDEN KUSUR İLKESİNİN ETKİLERİ

§3.	BOŞANMA SEBEPLERİ YÖNÜNDEN KUSUR İLKESİNİN BOŞANMA KARARINA ETKİLERİ.....	153
I.	BOŞANMA SEBEPLERİ YÖNÜNDEN KUSUR KAVRAMININ NORMATİF ANLAMİ VE EYLEMLİ YORUMU	153
A.	Boşanma Sebepleri Yönünden Kusur Kavramının Normatif Anlamı	153
B.	Boşanma Sebepleri Yönünden Kusur Kavramının Eylemli Yorumu	160
1.	Türk/İsviçre Hukukunda Genel Boşanma Sebebi Yönünden Kusurun Yorumu	161
2.	İsviçre Hukukunda Özel Boşanma Sebepleri Yönünden Kusurun Yorumu	165
3.	Kusurun Doğrudan Arandığı Avusturya Hukukunda Kusurun Yorumu	166
II.	TÜRK HUKUKUNDA KUSURA DAYANAN VE DAYANMAYAN BOŞANMA SEBEPLERİ AYIRIMINA GÖRE KUSURUN BELİRLENMESİ VE UYGULAMADAKİ ETKİLERİ	169
A.	Kusura Dayanan Boşanma Sebeplerinde Kusurun Belirlenmesi	169
1.	Yükümlülüklerin Birbirinin Karşısında Önceliği Sorunu.....	170

2. Şiddetin Yargı Kararlarında Algılanma ve Değerlendirilme Biçimi	176
3. Kusurun Kişiye İsnat Edilebilmesinin Koşulları.....	189
B. Kusura Dayanmayan Boşanma Sebepleri Yönünden Kusurun Belirlenmesi	195
1. Birliğin Temelinden Sarsılması ve Devamının Çekilmezliğinin Takdiri	195
2. Davacının Daha Ağır Kusurlu Olması Sebebiyle Boşanma Davasının Reddi	209
3. Kanunda Aranmayan “Affedilmemiş” Olma Şartı.....	225
III. KUSURA DAYANAN BOŞANMA HUKUKUNDA KUSURUN BELİRLENMESİNİN DOLAYLI ETKİLERİ.....	231
A. Hâkime Tanınan Takdir Yetkisinin Kapsamı ve Sınırları.....	231
B. Eşlerin Özel Yaşamına Müdahaleye İlişkin Sonuçları	241
1. Boşanmanın Maddi Koşulları Sebebiyle Özel Yaşama Müdahale	241
2. Boşanma Yargılamasına İlişkin Usul Kuralları Sebebiyle Özel Yaşama Müdahale	243
3. Boşanma Davasının Reddine Bağlı Olarak Özel Yaşama Müdahale....	248
C. Eşler Arasındaki Uyuşmazlığın Derinleşmesi Bağlamında Sonuçları	249
1. Eşlerin Delil Elde Etme Amacıyla Kişisel Verileri İşlemesi	250
2. Özel Yaşam Şiddetinin Yaygınlaşması	261
D. Kusurun Eylemli Yorumunun Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Etkileri	263
§4. BOŞANMANIN EŞLER İÇİN MALVARLIĞI HUKUKU AÇISINDAN SONUÇLARI YÖNÜNDEN KUSUR İLKESİNİN ETKİLERİ	268
I. BOŞANMANIN SONUÇLARI YÖNÜNDEN KUSUR KAVRAMININ NORMATİF ANLAMI VE EYLEMLİ YORUMU	268
A. Boşanmanın Sonuçları Yönünden Kusur Kavramının Normatif Anlamı	268
B. Boşanmanın Sonuçları Yönünden Kusur Kavramının Eylemli Yorumu	277
II. BOŞANMANIN MAL REJİMİ, MÜLKİYET VE MİRAS HUKUKU AÇISINDAN SONUÇLARI YÖNÜNDEN KUSUR İLKESİNİN ETKİLERİ.....	286
A. Boşanma Davası Sürerken Ölüm Halinde Kusurun Yasal veya İradi Mirasçılığa Etkisi Yönünden Kusur İlkesi	286
B. Boşanmanın Karşılıksız Kazandırmalara Etkisi Yönünden Kusur İlkesi	291
C. Mal Rejiminin Tasfiyesinde Artık Değere Katılım Oranı Yönünden Kusur İlkesi	295
III. BOŞANMANIN MADDİ VE MANEVİ TAZMİNAT İLE YOKSULLUK NAFAKASI AÇISINDAN SONUÇLARI YÖNÜNDEN KUSUR İLKESİNİN ETKİLERİ.....	301
A. Maddi Tazminat ve Yoksulluk Nafakasının Varlık Sebepleri.....	301

1. Güvenin Korunması İlkesi	301
2. Dayanışmanın Evlilik Sonrasındaki Etkisi	320
3. Tazminat – Nafaka Ayırımının Yerindeliği Sorunu	333
a. Şekli ve Maddi Nafaka Ayırımı	333
b. Maddi Nafaka Hükümlerinin Kümülatif Uygulanması Sorunu	337
B. Tazminat ile Nafakanın Türk Hukukunda Kusur Dışındaki Ortak Özellikleri.....	341
1. Fiili veya Muhtemel Zararın (Beklenen Menfaatlerin) Varlığı Koşulu	341
2. Zarar ile Evlilik veya Boşanma Arasında Nedensellik Bağı Koşulu.....	347
3. Toptan veya İrat Halinde Ödenmesine Karar Verilebilmesi	350
C. Türk Hukukunda Tazminat ile Nafakada Kusur İlkesinin Etkileri	361
1. Tazminatta Davalının Daha Ağır Kusurlu Olması Koşulu	361
2. Yoksulluk Nafakasında Davacının Eşit Kusurlu veya Kusursuz Olması Koşulu	365
3. İrat Halinde Haysiyetsiz Yaşam Sürmeme.....	369
4. Haksız Fiil Zamaşaşımının Dikkate Alınması	376

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BOŞANMA VE BOŞANMANIN SONUÇLARI YÖNÜNDEN KUSURDAN BAĞIMSIZLIK İLKESİNİN ETKİLERİ

§5. KUSURDAN BAĞIMSIZ BOŞANMA HUKUKUNA DAYANAN HUKUK DÜZENLERİNDE BOŞANMA KOŞULLARI	381
I. TEK TARAFLI BOŞANMA İSTEĞİNİN VARLIĞINDA BOŞANMA SEBEBİ VE OLGULARI.....	381
A. Tek Taraflı Boşanma Talebi İçin Sebebin Gerekli Olup Olmadığı.....	381
B. Genel Boşanma Sebebi Olarak Evlilik Birliğinin Temelden Sarsılması	387
1. Evlilik Birliğinin Temelden Sarsılması Sebebine İlişkin Terminolojik Tartışma	387
a. Sarsılma Kavramına İlişkin Terminolojik Yaklaşımlar (Zerrüttung, Breakdown, Scheitern, Unzumutbarkeit).....	387
b. Sarsılmanın Temelden Olmasının Gerekip Gerekmediği Sorunu.....	393
c. Öneri Olarak “Sürekli Değişiklik” Kavramı.....	395
2. Özel Boşanma Sebeplerinin Kaldırılması.....	399
3. Sarsılmanın Kusurdan Bağımsız Hale Gelmesi	402
4. Takdir Yetkisine Getirilen Kısıtlamalar	406

C.	Tek Taraflı Boşanma İsteğinin Varlığında Kusurdan Bağımsız Boşanma Olguları.....	408
1.	Yaşam Ortaklığını Sürdürmeme Niyetiyle Ayrı Yaşam	408
2.	Ayrı Yaşam Olmamakla Birlikte Olağanüstü Güçlüklerin Bulunması ..	412
3.	Hakkın Kötüye Kullanılması İtirazına Yer Olup Olmadığı	417
II.	İKİ TARAFLI BOŞANMA İSTEĞİNİN VARLIĞINDA BOŞANMA TALEBİ VE SONUÇLARI	420
A.	Anlaşmalı Boşanma ve Özel Boşanma Ayrımı	420
B.	Anlaşmalı Boşanmanın Ayrı Bir Boşanma Sebebi Olup Olmaması	426
C.	Boşanma ve Sonuçları Hakkında Anlaşmanın Özellikleri	433
1.	Boşanmaya İlişkin Anlaşmalar Bakımından Sözleşme Özgürlüğü	433
a.	Doğrudan Boşanmaya İlişkin Anlaşmalar Açısından	433
b.	Boşanma ve Özellikle Sonuçlarına İlişkin Anlaşmalar Açısından	437
2.	Yargının Boşanma Protokolünün İçeriğini Denetim Yetkisi ve Kapsamı	444
D.	Boşanmanın Sonuçlarında Anlaşmazlığın Varlığı Halinde Boşanma Davası.....	454
1.	Boşanmanın Sonuçlarından Ayrılabilir Olup Olmadığı Meselesi.....	454
2.	Boşanmanın Sonuçlarında Anlaşmazlığın Sürece Etkileri	458
a.	Mahkemede veya Mahkeme Dışında Uzlaşma Girişimleri	458
b.	Boşanma Anlaşmasından Dönme, Fesih veya İptalin Koşulları....	461
§6.	KUSURDAN BAĞIMSIZ BOŞANMA HUKUKUNA DAYANAN HUKUK DÜZENLERİNDE BOŞANMANIN EŞLER İÇİN MALVARLIĞI AÇISINDAN SONUÇLARI.....	467
I.	KUSURDAN BAĞIMSIZ BOŞANMANIN MALVARLIĞI HUKUKUNA GENEL ETKİLERİ	467
A.	Boşanmanın ve Boşanma Davası Sırasında Ölümün Kazandırmalara Etkileri	467
1.	Kazanılmış veya Muhtemel Yasal Mirasçılığa Etkileri	467
2.	Ölüme Bağlı Tasarrufla Sağlanan Menfaatlere Etkileri	472
3.	Sağlararası Kazandırmalara Etkileri	475
B.	Malvarlığı Menfaatlerinin Eşler Arasında Paylaştırılması.....	482
1.	Mevcut Menfaatlerin Paylaşımı: Mal Rejiminin Tasfiyesi.....	482
2.	Beklenen Menfaatlerin Paylaşımı: Sigorta Haklarının Denkleştirilmesi	487
C.	Aile Konutunun ve Ev Eşyalarının İhtiyaç Duyan Eşe Özgülenmesi	502

1. Aile Konutu ve Ev Eşyalarının Özgülenmesinin Nafaka ve Mal Rejimi Hukukuyla İlişkisi.....	502
2. Aile Konutunun ve Ev Eşyalarının Nafaka ve Mal Rejiminden Bağımsız Biçimde Özgülenmesi.....	509
II. MADDİ VE MANEVİ TAZMİNAT KONUSUNDA GENEL HÜKÜMLERİN UYGULANMASI	524
A. Tazminatta Zarar ve Hukuka Aykırılık Sorunları	524
B. Haksız Fiile Dayanan Tazminat Bağlamında Kusur Koşulu.....	531
C. Tazminatta Zamanaşımı Sorunu.....	534
III. KUSURDAN BAĞIMSIZ NAFKA HUKUKUNDA KABUL EDİLEN İLKELER.....	537
A. Nafaka Yükümlülüğüne İlişkin Önerilen Yaklaşımlar ve Kriterler	537
1. Boşanmanın Mali Sonuçlarının “İratsız” Çözümü: “Clean Break”	537
2. Dezavantajların Denkleştirilmesi ve Güvenin Korunması İlkelerinden Hareketle Dağıtıcı Adalet Prensibi	549
3. Aynı Yaşam Standardını Sürdürme Amacına Karşı Rehabilitasyon Amacı	564
B. Nafaka Hakkını Tanımama, Kısıtlama, Uyarlama ve Daha Sonra Tanıma Sebepleri	571
1. Nafaka Hakkını Tanımama ve Kısıtlama Sebepleri.....	571
2. Nafakanın Tutarının veya İfa Biçiminin Uyarlanmasının Sebepleri: Özellikle İradın Azaltılması veya Askıya Alınması.....	582
3. Nafakayı Daha Sonra Tanıma Sebepleri.....	590
C. Nafaka İradının Belirsiz Süreli Olması Halinde Sona Erme Sebepleri	594
1. Nafaka Alacaklısının veya Borçlusunun Ölümü.....	594
2. Nafaka Alacaklısının Yeniden Evlenmesi.....	597
3. Diğer Sebepler: Nafaka Sırası ve Değişen Koşullar.....	599
D. Nafaka Hakkının Güvence Altına Alınması	605
SONUÇ	611
KAYNAKÇA	627
KAVRAM DİZİNİ	659